

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора медичних наук, професора,
завідувача кафедри кардіології НУОЗ України імені П. Л. Шупика,
заслуженого лікаря України

Долженко Марини Миколаївни на дисертаційну роботу

Скибчика Ярослава Васильовича на тему: “Предиктори відновлення та збереження синусового ритму у пацієнтів з тривалими епізодами персистентної фібриляції передсердь неклапанного генезу” представлену для розгляду у спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.144 «Національного університету охорони здоров’я України імені П. Л. Шупика» що утворена рішенням вченої ради Національного університету охорони здоров’я України імені П. Л. Шупика від 11.10.2023 (протокол № 8) для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров’я» за спеціальністю 222 «Медицина».

1. Актуальність теми дисертації.

Фібриляція передсердь (ФП) розглядається в сучасних настановах, як один із предикторів розвитку серцевої недостатності (СН) та ішемічного інсульту. Сучасні вітчизняні популяційні дослідження вказують на зростання поширеності фібриляції передсердь в умовах пандемії Covid-19 серед населення України і світу. Важливе значення має визначення тактики ведення пацієнтів з стійкими епізодами фібриляції передсердь, тривалістю понад 3 місяці які гірше піддаються медикаментозному і хірургічному лікуванню, і відносно яких часто безпідставно обирається тактика контролю частоти серцевих скорочень на відміну від тактики контролю ритму. Тому існує потреба у вивченні особливостей пацієнтів з тривалими епізодами персистентної ФП, від яких безпосередньо залежить вибір стратегії їх лікування та прогноз.

2. Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами НДР.

Дисертаційну роботу виконано в Національній медичній академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (з 2021 року – Національний університет охорони здоров’я України імені П. Л. Шупика) в рамках комплексної

науково-дослідної роботи кафедри функціональної діагностики «Розробка шляхів профілактики серцево-судинних ускладнень у пацієнтів з різними варіантами перебігу фібриляції/тріпотіння передсердь при тривалому спостереженні» (державний реєстраційний номер 0119U101457; термін виконання: 2019-2023 рр.). Тема дисертації була затверджена на засіданні Вченої ради Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (протокол № 2 від 12.02.2020 року). Автор є співвиконавцем зазначеної теми.

3. Ступінь обґрунтованості основних положень і висновків дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані в дисертаційній роботі Скибчика Я.В., є повністю обґрунтованими і базуються на достатньому обсязі власних клінічних досліджень.

4. Наукова новизна дисертаційного дослідження та висновків.

За результатами проведених досліджень уперше вивчено особливості клінічного профілю та структурно-функціонального стану міокарда у пацієнтів з епізодами “пізньої” персистентної фібриляції передсердь неклапанного генезу (тривалістю понад 90 днів), встановлено що дана категорія пацієнтів порівняно з “ранньою” персистентною фібриляцією передсердь (тривалістю до 90 днів) частіше демонстрували тяжкий перебіг серцевої недостатності, ознаки систолічної дисфункції лівого шлуночка, характеризувалися порушенням кінетики вушка лівого передсердя у формі зниження швидкості вигнання крові з вушка лівого передсердя, появою феномену спонтанного (ехо) контрастування у лівому передсерді. Доведено що відсутність феномену спонтанного (ехо) контрастування у лівому передсерді є предиктором відновлення синусового ритму шляхом електричної кардіоверсії у пацієнтів з тривалими епізодами персистентної фібриляції передсердь. Також визначено інструментальні предиктори утримання синусового ритму у пацієнтів з тривалими епізодами персистентної фібриляції передсердь, удосконалено схему періпроцедурного ведення пацієнтів з тривалими епізодами персистентної фібриляції передсердь, яким планується проведення електричної кардіоверсії.

5. Практичне значення отриманих результатів.

Показано, що відновлення синусового ритму методом електричної кардіоверсії досягнуто у 51,3 % пацієнтів з тривалістю епізоду персистентної фібриляції передсердь тривалістю більше 90 днів. Відсутність ефекту електричної кардіоверсії у 48,7 % пацієнтів асоціювалася з тяжчим перебігом серцевої недостатності, вираженішою дилатацією лівого шлуночка, частішим виявленням легеневої гіпертензії та феномену спонтанного (ехо)контрастування у лівому передсерді. Впродовж 6-ти місячного спостереження у 54 % пацієнтів з тривалими (від 90 днів) епізодами персистентної фібриляції передсердь та попередньою ефективною електричною кардіоверсією вдалося утримати синусовий ритм. Обґрунтована доцільність попередньої медикаментозної терапії - антикоагулянтної, антиаритмічної терапії, та за потреби медикаментозної корекції серцевої недостатності.

6. Декларація особистого внеску дисертанта в розробку наукових положень, які винесені на захист

Ця робота є самостійною науковою працею аспіранта. Спільно з науковим керівником визначено актуальність, мету і завдання роботи. Дисертантом проведено патентно-інформаційне дослідження, пошук та аналіз сучасної наукової літератури згідно з темою дослідження, пошук, відбір, обстеження та проспективне спостереження за включеними пацієнтами, написання усіх розділів дисертації.

7. Оцінка обсягу і змісту дисертації та їх відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, огляду літератури, розділу «Клінічна характеристика обстежених пацієнтів та методи дослідження», трьох розділів власних досліджень, узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел і 4 додатків. Дисертація викладена на 205 сторінках друкованого тексту,

ілюстрована 26 таблицями і 14 рисунками. Список використаних джерел включає 297 найменувань, з них 26 кирилицею та 271 латиницею.

Робота повністю відповідає вимогам, які пред'являються чинними законодавчо-нормативними документами до дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

8. Аналіз розділів дисертації.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, зазначено зв'язок дисертації із науково-дослідною роботою Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, сформульовано мету та завдання дослідження, визначено об'єкт, предмет та описано методи дослідження, викладено наукову новизну і практичну значимість результатів роботи, наведено дані щодо особистого внеску здобувача, висвітлення отриманих результатів у наукових публікаціях та у матеріалах наукових форумів.

У огляді літератури представлені наукові дані щодо сучасного стану проблеми тривалих епізодів персистентної фібриляції передсердь в Україні і світі.

У розділі 2 надана клінічна характеристика хворих, включених до обстеження, описано критерії відбору. Описані методи дослідження, зазначені методи статистичної обробки первинного наукового матеріалу.

Розділ 3 присвячений клінічним та інструментальним характеристикам пацієнтів з тривалими епізодами персистентної фібриляції передсердь.

Четвертий розділ описує визначальні предиктори відновлення синусового ритму у пацієнтів з тривалими епізодами персистентної фібриляції передсердь, зроблено акцент на зв'язку феномену спонтанного (ехо)контрастування у лівому передсерді з клінічними та ехокардіографічними характеристиками пацієнтів.

У п'ятому розділі здійснено висвітлення предикторів утримання синусового ритму та оцінка структурно-функціонального стану міокарда у пацієнтів із "пізньою" персистентною фібриляцією передсердь при 6-ти місячному проспективному спостереженні після планової електричної кардіоверсії.

У останньому розділі дисертації «Аналіз і узагальнення результатів

дослідження» здобувач проводить широке обговорення власних результатів із співставленням із вже відомими науковому загалу даними. Цей розділ дає повне уявлення про обсяг роботи, хід дослідження, отримані результати, їх аналіз та порівняння із даними літератури.

Висновків є шість. Всі вони ґрунтуються на матеріалах власних досліджень автора, є доведеними, відповідають завданням роботи, містять наукову новизну, мають суттєве теоретичне і практичне значення.

Практичні рекомендації (їх три) конкретні, логічні, викладені у доступній для практичного лікаря формі. В цілому дослідження проведено коректно. Мета роботи реалізована. Результати власних досліджень автора опубліковані у фахових видання

9. Повнота викладення матеріалів дисертації.

Матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 13 наукових праць, з яких п'ять статей у фахових наукових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному періодичному науковому виданні держави-члена Європейського Союзу, яке індексується в наукометричній базі Scopus; 6 тез доповідей у матеріалах конгресів і конференцій; розділ у колективній монографії.

10. Питання до дисертанта

На вашу думку чому саме призначення антагоністів мінералокортикоїдних рецепторів в періпроцедурний період перед проведенням електричної кардіоверсії збільшило ймовірність відновлення синусового ритму?

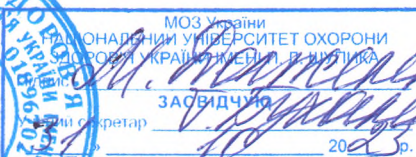
Висновок

Дисертаційна робота Скибчика Ярослава Васильовича: “Предиктори відновлення та збереження синусового ритму у пацієнтів з тривалими епізодами персистентної фібриляції передсердь неклапанного генезу” яка виконана у Національному університеті охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальність 222 «Медицина» є завершеною науковою працею. Результати дисертації можна кваліфікувати, як

нове вирішення науково-прикладної проблеми, якою є “пізня” персистентна фібриляція передсердь. За методичним рівнем, глибиною вирішення поставлених завдань, науковою новизною та практичною значимістю, обґрунтованістю висновків і практичних рекомендацій представлена дисертаційна робота повністю відповідає вимогам передбаченим пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та Наказу МОН України від 19.08.2015 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а здобувач Скибчик Ярослав Васильович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина».

**Завідувач кафедри кардіології
Національного університету охорони
здоров'я України імені П. Л. Шупика,
заслужений лікар України
д. мед. н., професор**

М. М. Долженко

[Handwritten signature]
Засвідчується
2023 р.